

ХЕНРИХ АЛТОВ

ДЕВЕТ МИНУТИ

Превод от руски: [Неизвестен], 1986

chitanka.info

Това се случи месец след излитането от Буря, планета от системата на Фомалхаут. В плазмотрона, който снабдяваше с енергия противопраховата защита, започна неуправляема реакция. Автоматите изхвърлиха в Космоса побеснелия реактор.

— Налага се да се пръснем в най-отдалечените помещения — каза инженерът.

Ние нямахме командир, всеки сам си беше командир.

— В най-отдалечените! — твърдо повтори инженерът, макар че никой не му възрази. — А ако нещо се случи... и сам човек ще успее да управлява кораба. И не бива да се движим. Ще тръгнем с шесткратно ускорение. Четири месеца...

В обсерваторията бях сам. Рядко ми се налагаше да ставам от амортизационното кресло, да проверявам електрониката, да сменям заснетите касети. По същество безполезна работа: всичко, което би могло да се направи, вече бяхме направили на път за Фомалхаут. Но уредите изпълваха обсерваторията с шум, създаваха илюзия за живот. А книгите, фоно- и филмотеката ние оставихме на онези, които останаха на Буря. И през тези продължителни седмици аз мислех, единствено мислех.

Преди нас — ако не броим пробните рейсове — бяха летели само до Алфа от Центавър и Сириус. Ние първи потеглихме към Фомалхаут. В деня, когато буксирните ракети поведоха „Данко“ към стартовата зона, в списъците на експедицията имаше сто и десет души. Полетът продължи повече от година. Нашата награда за всичко бяха тридесет и двете планети, кръжащи около ослепително бялото слънце. Мислехме, че вече всички трудности са зад гърба ни. Но от четирите разузнавателни групи, които потеглиха към планетите, се върна само една — от Буря. Тогава кацнахме на Буря. Построихме ракетодрум и база, а нашите реापлани обшариха планетата от полюс до полюс.

Планетата е странна, много странна. Отначало ни се стори удивително тиха. Но ураганите й... подобни урагани няма на Земята. Стоварваха се внезапно. Три минути черен хаос — само три минути — и отново тишина.

Когато потеглихме обратно на „Данко“, бяхме само петима. Осемдесет и четирима останаха на Буря.

Да, планетата наистина е странна. Може би работата се състои в това, че тя е безлюдна. Гледаш гората и си мислиш — отвъд нея на

всяка цена има град: ами нали и гората, и птиците, и реката са досущ като на Земята! И същевременно знаеш, че градуве не съществуват, че на цялата планета няма ни една колибка, построена от човек...

Спомням си, когато „Данко“ кацаше на разсъмване. Първото, което видяхме — това бе зарята, обхванала половината небе. Цветовете бяха толкова плътни, че ти се струваше, че и с ръка можеш да ги докоснеш... По-късно с недоумение се вглеждахме в това небе. За кого е предназначена тази заря? Защо съществува?!

И на Земята има пустини — ледени, пясъчни. Но най-пустинните пустини са онези, в които не съществуват хора. След отлитането на „Данко“ на Буря остана миниатюрна изследователска станция: шестнадесет вкопани в скалистата почва къщички, две обсерватории, хангари, а наоколо — безлюдна пустиня, заемаща цялата планета: всичките океани, морета, планини, гори, степи...

Ден след ден, седмица след седмица минаваха, а аз все си мислех за онези, които останаха на Буря. Сега вече не си спомням как ми хрумна, че аз пръв ще видя Земята. Но от този момент нататък за друго трудно можех да мисля.

Системата ни за оптическа връзка отдавна не работеше. Радиовълните не стигаха до нас поради смущенията. Но и двата ни телескопа бяха цели. А екранът на кърмовия телескоп се намиреше тук, в обсерваторията!

Аз пресметнах в кой момент силата на телескопа ще бъде достатъчна, за да се види на екрана Земята. Оказа се — след деветдесет и осем часа. Тогава извъртях креслото така, че да мога да виждам екрана. Беше светлосив: сребриста матова повърхност метър на метър.

„Данко“ летеше в режим на погасяване на скоростта — с рефлектор към Земята. Докато двигателят работи, не бива да се включва кърмовият телескоп^[1]. Ще минат деветдесет и осем часа, мислех си, и инженерът ще спре, непременно ще спре двигателя, всички ще дойдат в обсерваторията и ние ще се любуваме на Земята. А аз ще я видя преди другите, тъй като екранът ще оживее веднага, щом като двигателят спре. На другите ще им трябва време, за да стигнат дотук, когато претоварването изчезне. А аз съм тук, креслото ми е на три метра от екрана.

Понякога в обсерваторията идва нашият лекар. Не, не идва, а допълзва. Откак „Данко“ се обърна с рефлектора към Земята, обсерваторията се оказа най-отгоре^[2]. Лифтът не работеше и докторът трябваше да пълзи седемдесет метра по тесния коридор. Той дълго си почиваше и ни разказваше новините: системата за вътрешна връзка не работеше и ние не можехме да я поправим, тъй като ни пречеше претоварването. Новините бяха забавни: докторът сам си ги измисляше.

Веднъж докторът ни попита:

— Знаете ли колко неизползвани почивни дни съм натрупал, ако броим по земно време, а?

Претоварването спъваше движенията му, но той, без за миг да спре, се добра до най-близкото до екрана кресло.

— Петстотин почивни дни! Нали не възразявате, ако си отдъхна тук... е, поне половин ден?

— Ден и половина, докторе — уточних аз. — Земята ще може да се види след тридесет и седем часа.

Той промърмори, че тридесет и седем часа са нищо работа, направо миг, и удобно се настани в креслото.

— Как мислите — попита той, гледайки сребристия екран, — колко се е променила през това време Земята, а? За нас изминаха само две години, а на Земята — почти половин век...

— Страхувате се да не би откритията ни вече да са остарели ли?

Докторът не отговори, беше заспал.

Не, помислих си, точно моите открития не са остарели! Че къде другаде биха могли да стигнат за това време? Е, до Алтаир или отново до Сириус. Но там такова нещо няма. Е, може би около Денеб, но до него има петстотин и четиридесет светлинни години...

Заспах, а когато отворих очи, видях биолога — седеше до мен. През тези месеци беше си пуснал великолепа рижа брада.

— Носят се слухове — каза той, поглаждайки брадата си, — че Земята ще може да се вижда. Да, звездоплаватели. Всички вестници са пълни с тези слухове.

— Слуховете са преувеличени — обади се докторът. — Ще видим само една малка светла точка, нищо повече.

— Не се отчайвайте, звездоплаватели — покровителствено каза биологът. — Искате ли да ви кажа как ще ни посрещнат на Земята?

Ние отлично се познавахме: по подчертаното безгрижие на биолога разбрах, че той отдавна мисли за това.

— Надявам се, че си спомняте как ни изпращаха — продължи биологът. — Брадат академик произнесе трогателна реч. Брадата му беше също като моята сега. Само ей тук бе подстригана така, а не така... Е-е, после се изказа онзи симпатичен чичка от комитета. Един много симпатичен чипонос чичка...

— Разбира се, че помня — каза докторът. — При това той произнасяше „парсèк“ вместо „парсек“.

— Точно така. После момичетата, които работеха на космодрума, ни поднесоха полски цветя. После...

— Спомняме си — прекъсна го докторът. — Прекрасно си спомняме. И по-нататък?

— Трогателно е, че напътствените речи са съхранени в сърцата ви, звездоплаватели — язвително каза биологът. Той не обичаше да го прекъсват. — Та така, понапрегнете фантазията си, мобилизирайте цялото си въображение — и пак няма да познаете как ще ни посрещнат.

— Е, и как?

Въпроса зададе физикът. Не бяхме забелязали кога е влязъл в обсерваторията.

— Ето как. Вие мислите — на Земята е изминал половин век, хората са други, всичко е променено... Звездоплаватели, вие нямате и капка фантазия! Ние ще кацнем и нас ще ни посрещне същият онзи академик, който отлично ще си спомня изпращането ни и който никак не се е променил. И същият оня чипонос симпатичен чичка от комитета. И същите онези момичета... Как ви се вижда, а? Е, сякаш сме отлетели само за час, час и половина, и сме се върнали. — Той тържествуващо ни изглежда. — Е, добре, звездоплаватели, жал ми е за вас. Ще ви обясня. Цялата работа опира до наследствената памет. Помните ли как стояха нещата в навечерието на отлитането ни? Оставаше последната крачка... През тези петдесет години проблемът със сигурност е решен.

— Е, и какво от това? — попита физикът. — Какво лошо има, ако синът на художника стане, така да се каже, наследствен художник?... Почакайте, почакайте, да не би да имате предвид, че... е, прогресът... че прогресът ще спре?

— Наследствена специализация — замислено каза докторът. — Струва ми се, че на Земята не по-лошо от нас си представят цялата сложност на проблема. От една страна, предимството при обучението е огромно. От друга — получава се също като при занаятчиите...

— Заспивам, звездоплаватели — обяви биологът. — При шесткратно ускорение е вредно да напрягаш мозъчните си гънки.

И той наистина заспа.

След час дойде инженерът. Беше неузнаваем — почернял, с хлътнали бузи, комбинезонът му висеше като чувал.

— Автоматите ще изключат двигателя — каза инженерът. — Помнете, другари, че безтегловността моментално ще настъпи...

Странно, последните часове изминаха бързо. Може би защото отново бяхме заедно.

Теглото внезапно изчезна. Изправяйки се, амортизаторите на креслата мигновено ни изхвърлиха нагоре, към тавана, и в същия миг на почернелия екран ярко пламнаха звездни огньове.

Аз болезнено си ударих рамото в тавана. Някой закри екрана, но Слънцето успях да видя веднага. Отначало Слънцето, после Венера, Марс, даже Меркурий.

— Защо не се вижда Земята? — раздразнено попита биологът. — Проклет телескоп! Нима Земята е скрита от Слънцето?

Направиха ми път до екрана и аз показах къде трябваше да се вижда Земята.

— Но там няма нищо... — неуверено произнесе докторът. — Значи има някаква грешка, така ли?

— Че каква грешка може да има! — възрази физикът. — Два пъти проверявах изчисленията... при мен, на моята машина. Земята трябва да е тук. Гледайте по-внимателно!

Земята не се виждаше.

Промъкнах се до пулта за управление и изключих светлината в обсерваторията. После намалих увеличението на телескопа. Образът се сви, затова пък на екрана се появиха Юпитер, Сатурн, Уран...

Отново върнах регулатора. Големите планети излязоха извън рамката на екрана, а от тъмнината изникнаха три светли точки: Меркурий, Венера, Марс.

— Няма я Земята — каза физикът.

— Ама вижте какво, как така... я няма? — попита докторът. Той се обърна към инженера.

Той не му отговори.

Аз обясних: увеличението е максимално, изчисленията не могат да бъдат грешни — нали виждаме всички останали планети. Докторът неочаквано се разгневи:

— Ама че дивотия! Излиза, че Земята е изчезнала, а?

Никой не му отговори. Той настойчив© повтори:

— Хайде да си изясним нещата!

— Чуйте ме — каза биологът. Гласът му бе прегракнал. — Да не би... войната? Война — и ето че Земята я няма. Изчезнала е!

— Не бързай, Павел! — прекъсна го инженерът и аз разбрах, че той вече бе мислил за това. — На Земята са изминали почти петдесет години. Малко ли неща, биха могли да се случат! Да променят орбитата на Земята например.

— Когато потеглихме, се разоръжаваха — каза докторът.

— И какво от това? — възрази биологът. — Би могъл да възникне конфликт...

Докторът сви рамене:

— Но планетата е изчезнала, разберете — самата планета! И Луната я няма.

— Изминали са петдесет години — каза биологът. — Нали чухте. За толкова време какво ли не може да бъде измислено...

Машинално, без да разбирам какво правя, се върнах в креслото си и затегнах коланите. Силно ме наболяваше удареното рамо. Отведнъж престанах да слушам разговора. Потънах в някаква тъмнина — ослепяваща, като при непоносимо претоварване. Продължи безкрайно дълго. После отново дойдох на себе си. Огледах се: всички седяха в креслата си, макар че, както и преди, бяхме в безтегловност. На екрана, около Слънцето, светеха три златисти точки. Само три!

Не ми го побира умът — говореше физикът. — Цялата Галактика си е на мястото... И Слънцето, и планетите... А Земята я няма!

Да, цялата безкрайна Вселена си беше на мястото. Изчезнала бе само нищожната прашинка — Земята.

— Трябва да предупредим другите...

Като че ли това каза докторът.

— Кого?

Никой не отговори. Наистина, кому бихме могли да съобщим, че Земята е изчезнала? Някъде в безграничната пустиня на черния Космос летяха и други кораби. Някъде, около чужди и далечни звезди имаше малки изследователски станции. Но даже и да сме не пет, а петстотин, или хиляда — какво ще се измени?

Та нали Земята я няма!

— Не вярвам — тихо каза инженерът. — Трябва да отидем там. И колкото се може по-бързо. Ние не можем да се върнем на Фомалхаут!

— Ще започнем всичко отначало — с прегракнал глас каза биологът. — Земята с нейните неразрешими противоречия... Трупаха се едно връз друго, от поколение на поколение всичко ставаше все по-объркано, сложно... Там не би могло да се намери изход... А в Космоса сега се намира цветът на човечеството. Ще започнем отново, ще станем много...

Докторът без успех се опитваше да го успокои.

— Защо се страхувате да мислите честно и открито? — трескаво говореше биологът. — Случило се е неизбежното. Човечеството ще продължи да живее. Но без Земята. То ще се освободи от това заплетено кълбо от противоречия...

— Единствената свобода, която аз не признавам — каза инженерът, — това е свобода въвн от родината. Ние ще се приближим към Земята. Не вярвам... Хората не биха могли да допуснат...

Помислих: да, не биха допуснали, стига да погледнеха Земята оттук. Даже звездите да светят хиляди пъти по-ярко от Земята, даже да са неизброимо много, какво от това — без Земята Вселената е пуста!

— Да, ние ще тръгнем към Земята — казах аз, — нали всички са на това мнение...

Ние погледнахме към биолога и той отговори „да“.

Исках да се съсредоточа (струваше ми се, че нещо трябва да се измисли) — и не можех. После изплава една мисъл, която заглуши всичко останало: хората — каквито и да са и където и да се намират — светят с отразената светлина на Земята. Зад всеки човек стои човечеството. Зад роботите, даже и зад най-умните, няма „роботство“. Вероятно в това се състои основното отличие.

Мълчанието продължи дълго. Чувствах, че е изминало много време, но колко — не знаех и не мислех за това. Заедно със Земята бе

изчезнало и времето. После някъде отдалеч се дочу неувереният глас на физика:

— Чуйте ме, ама чуйте ме най-сетне! Питам: възможно ли е на този екран да бъде получено ултравиолетово изображение, а? Разбирате ли, хрумна ми една идея... Земната атмосфера не поглъща всичката светлина. Част от светлината се отразява, губи се. И ако се научат да не я губят... е, да речем, някак да я поглъщат в горните слоеве на атмосферата и после да я използват... Разбирате ли, че ние заради това можем просто да не видим Земята!

Инженерът ме изпревари. Отхвърляйки се от креслото, той долетя до пулта за управление.

Образът на екрана се разфокусира. Рошавото Слънце нарасна. Венера стана по-ярка, Марс и Меркурий потъмняха.

— Не — глухо каза биологът. Сгърбен, той стоеше до самия екран. — Не виждам...

И тогава почти едновременно всички ние си помислихме за инфраизображението. Ако са се научили да улавят всичката видима и ултравиолетова светлина, която пада на Земята, то инфрачервените, топлинните лъчи трябва, както и преди, да се излъчват в пространството: инак ще се наруши топлинният баланс на планетата.

Инженерът смени настройката на екрана и ние видяхме Земята! Тя си беше там, където я търсехме, много ярка, много по-ярка от Марс и Венера. До нея почти толкова силно светеше Луната.

— Най-сетне! — прошепна биологът.

Опитах се да пресметна колко енергия допълнително са получили хората, но моментално изоставих сметките. Сега това нямаше значение. Погледнах светещия циферблат на хронографа: бяха изминали девет минути — всичко на всичко девет минути! — от момента, в който изчезна теглото и автоматите включиха телескопа.

Ние мълчаливо гледахме Земята.

Корабите, които се връщат на Земята, винаги ще виждат нещо неочаквано. Това се разбира от само себе си: хората ще измислят още много нови неща. Но на кораба трябва твърдо да са уверени, че Земята ще я бъде вечно. Инак не си струва да се върви към звездите.

Тъй мислим ние, които живяхме девет минути без Земята.

[1] Кърма — задна част на кораб. — Б.пр. ↑

[2] Авторът греши: кърмата с рефлектора и двигателите винаги ще се намира „най-отдолу“, тъй като силата действа в посока кърма — нос. — Б.пр. ↑

Разказът е публикуван в списание „Космос“, брой 3 от 1986 г.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА



<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.